

Kielitienopetus oon paljon enämpää ko vain kieltä

– Mie uskon ette met olema ainua koulu Ruottissa jossa koululapset saava oppia suomea vastaalkajinna ja oon valihneet sen itte, sanoo opettaja Eero Kynkäinniemi, samala ko hään seuraa kunka Ytterbynin koulukläpit menevät istumhaan koulupenkiinsä.

Hään oon Kaihnuun Manheminkoulun opettaja. Esko Kynkäinniemi opettaa kansa suomea äitinkielenä Innanbäckenin ja Sangiiksen kouluissa. Mutta täälä Ytterbynin koulussa lapset lukeva suomea vastaalkajakiele-

nä. Koulutiima alkaa sillä, ette Esko kyssyy Ezralta, joka istuu likkiimpännä: ”Kukas sinä olet?” ”Minä olen Ezra.” Ezra kyssyy sitte siltä oppilhaalta joka istuu hänen vieressä, ”Kuka sinä olet?”. Kohta, vähän aijan päästä koko luokkaa laulaa ilosesti ”Kolme varista, istuu aidalla. Silvivati seilaa, silvivati seilaa ...”.

Esko Kynkäinniemi ellää myötä lasten tasola, näkky ette hään oon oikeen leikkisä mutta samala aika jämtti ja nuukaki erityisesti siittä ette piethään oorninki luokassa.

– Meilä oon niin hauska, sanoo Esko Kynkäinniemi ja silläi-kaa ko luokkaa räknää 20:en lasten ilosat naurut vahvistavat mitä hään oon sanonu.

Ytterbyn oon se kylä, missä vanhiimat taistelit sitkeästi lasten oikeesta lukea heän äitinkieltä, huolimatta siittä paljonko het osait sitä etukätheen. Näihiin tapahtumiin integrasjuunimister Erik Ullenhag prukaa viitata, ko hään mainittee ”Kaihnuun tapauksesta” yhtenä syynä siiheen, ette hallitus päätti ottaa pois määräkseen, ette lapset

Minä olen Esko. Kukas sinä olet? Minä olen Ezra.

Kuva: Hasse Stenudd

häätyisivät osata ommaa äitinkieltä jossaki määrin, ennenko heät päästet-täsihiin oppimhaan kieltä koulussa. Vuesta 2015 saakka kaikittin minuriteettititten lapset saapii luan oppia äitinkieltä koulussa.

– Kainus oon liika kauon ollu semmonen ”sisälämpivä paik-

kakunta” jossa oon eletty vanhoissa perintheissä. Meilä ei ole ollu muuta kylttyyriä eikä muita kielii ko tämä ruotti. Lapset pääsevät omaksumhaan omat juuret ja sen mihinkä het kuuluva ja samala net oppiva mitä empatii oon, ette ihmisillä oon erilaisia kieliä ja kylttyyriä ja

ette het ovat keskenhään erilaisia.

– Kielitienopetus oon niin paljon enämpää ko vain kieltä ja se oon justhiinsa mitä Kainus tarttee, sanoo Esko Kynkäinniemi.

Hasse Stenudd

Käänös: ErlingWande

Taistelulu joka sai aikhaan lainmuutoksen

Daniel Särkijärvi oon Kaihnuussa henkilöiny taistelun lasten oikeutheen omhaan kiehlen. Hänen taistelu oon näyttäny tien lainmuutukseen joka vuesta 2015 antaa kaikile kläpile oikeuen äitinkielenopetukseen.

– Se oon tunnustus ko intekrasjuunimisteri Erik Ullenhag sanoo ette ”Kaihnuun asia” oon näyttäny tien ja aiheuttannu lainmuutoksen, sanoo Daniel Särkijärvi.

Se oon ollu tyrpylenti vuosi Daniel Särkijärvele Nyborgista, joka oon ollu etukeulassa niile lapsile ja vanhimille Kaihnuun kunnassa joittenka ainua toive oon ollu ette antaa lapsile oikeuen äitinkiehlen.

Tietysti se vahvistaa minua henkilökohtaisesti ette olen saanu aikhaan lainmuutoksen, mutta mie olen kans saanu nähä nurean puolen ihmisisä jotka ei piä heän lupauksia. Hään myöntää ette taistelu oon ottanu voimaa, voimaa jota hään kotipappana ja neljänlapsenpappana mielelensä

olis käyttäny muuhun.

Askel etheenpäin

– Nyt se tuntuu kuitenkin ette olema ottanheet pitkän askelheen etheenpäin ja se oon nyt selvä ette oppilhaat saattava saa minuriteettikieltä ”Oppilhaan valintanna”. Se pitäs merkitä ette rekurrit muissa kouluissa häätyvä tehä sen mikä oon minuriteetilaisa ja lastensopimuksessa vahvistettu, sanoo Daniel Särkijärvi.

Marita Andersson, Nyborg, tullee tyttärensä, Vendelan kans, joka oon esikoulussa, alkuopetukseen suomenkielessä. Monta vuotta aikaa hään oli itte oppilas Ytterbyn koulussa

– Minun vanhimat oon Suomesta ja se oon selvä asia ette mie halvan ette Vendela saattaa praatia hänen äitin vanhimitten ja suomelisten nepokain kans, sanoo Marita Andersson, joka toivoo ette suomi nyt oon selvä asia opetuksessa.

Innostuttaminen A ja O Maritan mielestä innostuttaminen kotoa oon A ja O

Marita Andersson ja hänen tyär Vendela Olofsson, Daniel Särkijärvi ja pojat Pekka ja Valdemar Särkijärvi.

Kuva: Hasse Stenudd

ette kläpit ottava vasthaan toisen kielen, hään kattoo perhään ette tyär tullee opetustiimale vaikka se oon Vendelan ja esikoulun vapapäivä.

– Jos meinaa ette kieli muutostuu se häätyy tapahtua ko net oon lapset. Vendela oon oppinu sanoja ja alkaa nyt rakenthaan meeninkiä. Kläpit tykkäävä laulaa ja kielenoppi laulun kautta

oon villin hyvä malli, sanoo Marita Andersson, joka halvaa lisätä:

– Daniel häätyy saa kiitoksen siittä mitä hään oon tehny. Hään oon taistelu ette muitten lapset häätyvä saa oikeuen lukea suomea alkukielenä, vaikka hänen omila lapsila koko aijan oon ollu oikeus lukea heän äitinkieltä.

Hasse Stenudd

Käänös: Märta, Karin ja Linnea Nylund

”Mennee aivan liian hitaasti”

– Se mennee aivan liian hitaasti. Sen kritiikin minkä mie halvaan lähättää hallituksele oon heän aikaperspektiivi, ette laki oppilhaista jotka kuuluvat kansalishiin minuriteethiin saavat lukea minuriteettikieltä äitinkielenä, vasta alkaa jällemaan jyyllissä 2015, sanoo Maja Mella, STR-T, n toiminanjohtaja.

Ette oppilhaile tänäpäivänä tarjottaan äitinkielenopetusta vaatii ette niilä oon pohjassa tietoja kielessä, ja sen hallitus nyt halvaa ottaa pois. Tarpheita tähään räknät-hään ette sahaan tulevassa pytjetissä. Hallitus nyt jo halvaa laittaa kaks miljuunaa kruunua siiheen ette Kouluhallitus ottaa framile kurssisuunnitelut vasta-alottelhian tasole kaikile viiele minuriteettikielile.

Pytjetissä räknät-hään ette viis miljuunaa vuoole 2015 parantaa minuriteettikielittin käyttöä ja 9 miljuunaa vuosithaan vuosta 2016.

– Siitä paitti ette tämä mennee aivan liian hit-

haasti niin mie olen jaettu näihiin pytjeteerathuin rahhoiin. Onkos niitä riittävästi? Se oon valitettavaa ette finanssitepartimenti ei priuriteeraa kansalisia minuriteettiä. Mie pölkään ette tässä mennee niinku meni minuriteettikielittin opettajakoulutuksessa, Maja Mella sanoo.

Hasse Stenudd

Maja Mella, toiminanjohtaja, STR-T.

Kuva: Hasse Stenudd

● Pänktin hunteerinkit

Mie olen suurella innolla seurauksena preivinväkslauksen ruottin minuriteettijärjestöitten ja Folkhälsoinstitiitin välillä. Tausta kritiikkiin joka on ollu, oli se puuttuva tieto ja puuttuva pohjatyö joka oli näkyvässä syksyn möötissä.

Minoriteettijärjestöjen kritiikki lähetyksessä preivissä oli oikein laaja ja terävä ja mie ootin jännityshneenä vastausta. Folkhälsoinstitiitin vastaus oli rohki myöntöinen, häätyy sanoa ette jollaki lailla kohtapa loisti "paranuksen" leima.

Häyn sanoa ette vaikka monele asiale saattaa olla, ja pittääki olla, kriittinen

niin paljon on tapahtunu matkan varrela valtion atityyiteihin, esimerkiksi meihin tornionlaaksolaisiin. Yksi esimerkki, ajoin äsken väylänvarren alajuoksussa piilillä ja kattoin niitä kyltten nimiä mikkä tulivat vasthaan. Rautatien rakenettua 70-80 vuotta sitten, Haaparannasta Matarenkhiin, muutettiin kyltten nimet ruottalaisiksi. Ei siinä mithään remissipyntöjä ollu, se vain päätettiin ihmisten pään yli.

Tuli kaikenlaisia käännöksiä ruottiksi ja hullunkurisia nimiä synty, Kukkolasta tuli Lomkärr, Päckilästä Bäckesta, Välikoskesta Kärrbäck,

Korpikylästä Skogskärr ja Karunki sain nimen Karungi. Häätyy sanoa ette paljon on virranu vettä väylässä ja asiat oon muuttunheet paremaks, vaikka vielä työmaata riittää...

Häätyy antaa kiitoksen niile jotka oon ottanheet keskustelun meänkielen kysymyksistä ja olletikki silloin ko se monen mielestä piethiin höpinänä. Vaikutus oon antanu tuloksia niinku Folkhälsoinstitiitin vastaus juuri näyttää.

Bengt Niska,
STR-T:n johtokunnan jäsen

Bengt Niska.

● Bengts funderingar

Jag har med stort intresse följt brevväxlingen mellan Sveriges minoritetsorganisationer och Folkhälsoinstitutet. Bakgrunden till kritiken som funnits var de bristande kunskaperna och förberedelserna vilket märktes under höstens möte.

Minoritetsorganisationernas kritik i det sända

brevet var väldigt kraftigt och vasst och spänd inväntade jag på svaret. Folkhälsoinstitutets svar var mycket tillmötesgående, det är nästan som att det på något sätt lyste en "botgörningsstämpel" om svaret.

Även om det är många saker som vi kan och även ska vara kritiska till, så

måste jag få säga att det har hänt mycket under färdens gång i statens attityder, exempelvis mot oss tornedalingar. Ett exempel, jag körde nyligt med bil nerströms längs efter älven och tittade på namnen på de skyltar som kom mig till mötes. När järnvägen mellan Haparanda och Övertorneå

byggdes för 70 – 80 år sedan förändrades bynamnen till svenska. Det var aldrig frågan om några remissrundor, det bara beslutades över huvudet på folk.

Det blev alla slags översättningar till svenska och några tokroliga namn uppstod. Kukkola blev till Lomkärr, Päckilä till

Bäckesta, Välikoski blev Kärrbäck, Korpikylä till Skogskärr och Karunki fick namnet Karungi. Men mycket vatten har under tiden strömmat i älven och sakers tillstånd har förändrats till det bättre, även om mycket arbete återstår...

Jag känner att vi behöver tacka dem som tog

upp samtalen och debatten om meänkieli, speciellt då det av många betraktades som rent svammel. Påverkan har gett resultat, precis som Folkhälsoinstitutets svar just bekräftar.

Bengt Niska,
styrelseledamot i STR-T.
Översättning: Hasse Stenudd

Turhat valitukset tyhmistävät

Vaikkapa jos vielä sattumalta löytyy meikäläisitten porukasta "ei se kannatemielisiä" henkilöitä niin tämän artikkelin kyllä kannattaa lukea:

Jos koko ajan kuuntelee negatiivista naukumista ja valittamista, se tekke aivoitten toiminnan huonomaksi, sanoo amerikkalainen kirjailija Trevor Blake. Hän antaa esimerkiksi missä oon mitattu aivoitten aktiivisuutta ja reagointia pitkän ajan naukumisen ja valittamisen jälkeihin.

Blaken mukhaan aivot muistuttavat paljon enemmän lihaksia ko että mitä met uskoma.

– Negatiivisuus tarttuu.

Se joka pitemmän ajan joutuu kuntelemaan valituksia alkaa itteki heti haukkumaan ja valithaan asioita.

Pahhiinta oon että negatiivisuus tekkee ihmisen tyhmemäksi.

Tutkimus näyttää että puolen tiiman kuunteleminen valittamisia eli yhtä paljon haukkumista tv:n kattomisessa, tappaa aivosoluja, aivoitten hippokampus-osasta.

Asialinen kritiikka – toinen juttu

Asialinen kritiikki oon hänen mukhaan aivan eri asia. Sillon ongelmaan myös haethaan ratkasua. Tärkeä ero oon meän asenteessa. Se joka naukuu ja

valittelle ei ole kiinnostunu löytämään tietä ulos ja halvaa vain kiertää ympäri omissa kurjuudessa.

Omia aivoja kannatte Blaken mukhaan suojata. Semmosia jotka koko aijan valittaa ja naukuu kannattaa välttää, jos oon maholista. Jos ei pääse karkhuun niin kannatte kysyä että mitä se joka valittaa halvaa itte tehdä että ratkasta ongelman. Mielikuvitus saattaa olla jonkulaiseksi avuksi. Blake sanoo yhdessä esimerkissä että hyvä konsti oon että ittele lua paikan mihinkä saattaa mielikuvituksen päästä pakhoon.

Lähe: Tekniikka & Talous
Käänös: Hasse Stenudd

Onödigt gnäll fördummar

Om det så av en händelse fortfarande bland vårt folk går att hitta "ei se kannate-sinnade" personer så är det i alla fall lönt att läsa den här artikeln:

En fortsatt underkastelse för negativt humör och klagomål försämrar hjärnans verksamhet, hävdar den amerikanska författaren Trevor Blake. Blake beskriver hur neurovetenskapen mäter hjärnans aktiviteter och reaktioner under en längre tids klagomål och gnäll.

Hjärnan är ett mer muskelliknande organ än vad vi tänker oss.

– Negativismen fastnar. Den som under en längre tid underkastar sig beklagan,

börjar följaktligen själv också att ägna sig åt att klaga och gnälla över olika tillstånd i tillvaron.

Det värsta är att negativismen gör människan dummare.

Undersökningen visar på att över 30 minuters underkastelse för klagomål i det dagliga livet eller att tillgodogöra sig liknande upplevelser genom att se på tv, tar död på hjärnceller i hjärnans Hippocampus-del.

Saklig kritik – en annan femma

Enligt Blake är saklig kritik en helt annan fråga. Då letar man även lösningar på problemet. Avgörande

är inställningen. Gnällspiken är inte intresserad av problemlösning och väljer att vandra runt i sitt elände.

Enligt Blake lönar det sig att skydda sin hjärna, om möjligt är, mot kroniska gnällspikar. Om vi inte kan rymma fältet, lönar det sig att fråga hur den gnällande personen vill lösa problemet. Mentala sinnebilder kan fungera någorlunda som hjälp. Ett bra exempel är att skapa sig en plats dit man i fantasin kan fly.

Källa: Tekniikka & Talous
Översättning: Hasse Stenudd

Svensk översättning på webben <http://www.str-t.com/metavisi.php>

STR-T

PRENUMERATION/ADRESS-
ÄNDRING/REDAKTION:
TILAUKSET/OSOTEMUUTOS/
TOIMITUS:

STR-T
Aapua 6, 957 94 Övertorneå
Tel: 0927-240 74
Fax: 0927-240 85
E-post/sähköposti:
info@str-t.com
Hemsida/kotisivu:
www.str-t.com

Redaktör/toimittaja:
Hasse Stenudd
hans.stenudd@str-t.com

BANKGIRO: 669-2230
TILINUMERO:
Ylitornion osuuspankki 553300-430574
PRIS/HINTA: 150 SEK/17 EURO
(inklusive medlemsavgift/jäsenmaksu sisältyy)
UTGIVARE/JULKASIA:
Svenska Tornedalingars Riks-
förbund-Tornionlaaksolaiset

Julkasuperiaatheet

Tämä jällaa METHiin lähätettyjä materiaalia. Toimituksella oon oikeus lyhentää tekstiä. Selviä tekstivikoja saatethaan korjata. Toimituksella oon oikeus vaphaasti kääntää tekstiä. Kirjottaja saapii olla anonymi, mutta toimisto häätyy saaja nimen. Met emm lähätä takasi meile lähätettyä materiaalia, jos omistaja ei sitä vaai. MET-avisin tavote oon ette julkasta meänkielen kaikila varieteetilä olevaa tekstiä. Avisin pyrkimys oon olla kieltähoitava niin kauas ko maholista.

Publiceringsprinciper

För till MET-avisin insänt material gäller följande. Redaktionen förbehåller sig rätten till att förkorta insända texter. Uppenbara felaktigheter i språket kan rättas. Redaktionen har rätt att fritt översätta texten. Skribent har rätt att vara anonym, men namn måste uppges till redaktionen. Insänt material returneras ej om inte skribenten särskilt ber om det. MET-avisin har som målsättning att publicera innehåll på de varieteter som finns i meänkieli. idskriften har ambitionen att vara språkvårdande så långt det är möjligt.

”Pojat käyttivät nuuskua ja puhuit suomea”

– Mie muistan alaastheelta ette isot keskistheen pojat käyttivät nuuskua, puhuit suomea ja olit ilkeitä. Met tyttäret puhuivat ruottia, sanoo Jessicka Sörmling ja nauraa makeasti tätä erityistä lapsuudenmuistoa. Siitä on vuosi aikaa ko hän tuli myötä STR-T:n johtokuntaan. (Svenska Tornedalingars riksförbundet – Tornionlaaksolaiset)

Hän on syntynyt Kirunassa, mutta niinku moni muu Jessicka Sörmlingin vanhimat siiryivät kotikylhään, Kangosseen 80-luvulla. Hän oli silloin kuuenvuotias.

– Niitä siirty monelta kantin maasta ja meitä oli paljon kläppiä kylässä siihen aikaan.

Kotona se ei ollut niin nuuka kumpaako kieltä käytettiin. Kaikin ymmärsit kuitenkin ja kieltä vaihetettiin friskisti.

– Mie en ole kokonansa kaksikielinen. Mulle on luonolista kuula meänkieltä ja olla myötä ympäristössä missä sitä puhutaan. Vielä ei tunnu luonoliselta puhua sitä, olen häätynyt taistela sen kans, sanoo Jessicka Sörmling.

Moni piia muistaa hänen nimen meetiayhteydestä. 1999 hän alko töihin Pajalan raatiassa. Ensi vaiheessa se oli Jessickalle vain mahdollisuus päästä isole mailmale. Mutta vanheet nauhoitukset arkiivissä kiinnostit häntä uela laila.

Oli arvo

– Täälä raatiassa mie aloin

Jessica Sörmling.

Kuva: Hasse Stenudd

ymmärthään ette se on tärkeä tuntee omat juuret. Mie huomasin ette siinä on oma arvonsa ette kuulua Tornionlaaksoon.

Työstä Ruottin Raatio Norrbottenistä matka meni työhön repoortterina Haaparannanlehdessä. Hän oli yks niistä joka teki HB:n Tornionlaakson

ääneksi mailmale.

Se oli hauska ja mie rohki tunsin kunka tärkeä Haaparannanlehti on viestinkuljettajanna. Kaikki lukeva sitä vaikka niillä ei ittelä ole avisia. Net lukeva sitä työmaala, piploteekissä ja kranit lainaava keskenänsä, sanoo Jessicka Sörmling.

Viimi vuosina Jessicka on hoitanu ”Nuori yrittäjäisyys” Luulajassa, Alakaihnuussa ja Haaparannalla. Koulunaikana hän johtaa oppilhaita ja opettajia jymnaasiassa kunka alkaa liikkeen. Oktuuperissä hän alkaa uuen työn Norrlantin yrittäjäjymnaasiassa Luulajassa, prujektijohtajanna koulun kehitystyölle.

Jessicka ottaa mupilin ja soittaa papalensa ette tulla tuohmaan Nannyle paatirenkhaan. Heti murfaari kääntyy kartanhoon Kangosen-niemele.

Myöntävä ympäristö

Viimi kolmena kesänä Jessicka Sörmling on tehny työtä ette saa takasi kielen ja ollu matkassa Kielipesässä. Se on prujektissa missä kaikin yhdessä tulieluitten Gerd Perssonin ja Kerstin Kruukan kans, on praatinhee meänkieltä samala ko net on tehnee jotaki yhdessä.

– Met olema maalanhee, leiponhee, kalastan-

hee, filmanhee ja järjestänhee lauluhetkiä kläpile ja kaikki on tapahtunnu meänkielelä. Taistelussa ette ottaa takasi kielen Kielipesä on ollu innostuksena hyvin myöntävässä ympäristössä, sanoo Jessicka Sörmling.

– Nyt mie en ole enää pahala kiirilä minun vanhimille ko net ei opettanhee mulle meänkieltä. Sen saattaa oppia samhanlaihin ko muut kielet. Se on aivan minun oma laiskuus joka estää minun oppimasta kielen täyliesti.

Näyttää valosamalle

Tänapäivänä hän tykkää ette olhaan enämpi tietoliset äitinkielen merkityksestä. Jessicka Sörmling on huomannu ette net joila on ollu kieli matkassa halvava enämpi antaa sen heän kläpilekki. Hänen usko on ette nyt on valosampi aika meänkielelä ko silloin ko hän oli kläppinä. Ko mie kysyin jos pikku Nanny joka sielä

paataa tullee saahmaan oppia meänkieltä, hän vastaa:

– Ko se alkaa kouluun mie päätän sen hälle. Ko se tulee korkeimphiin luokhiin se saapii päättää itte. Toivottavasti se sitte tykkää ette se on tärkeä, sanoo Jessicka Sörmling.

Nuorena hän oli usseen konferenssissa STR-T:n kansa. Ko hän sitte jälimyttän, vuosi aikaa sai kysymyksen jos hän halvaa alkaa johtokuntaan, hän tunsu ette se oli aika antaa takasi jotaki siitä hyvästä jota hän oli saanu. Vaimona hän ei ole koskhaan tuntenu vaikeutta ette saa tilla STR-T:ssä

– Met tehämä työtä ympäristössä missä met tunnema, ymmärammä ja kuuntelema toisia ennenko päätökset tehään, sanoo Jessicka Sörmling.

Hasse Stenudd

Käänös: Märta, Karin ja Linnea Nylund

Nanny Kero-Sörmling tulee saahmaan lukea meänkieltä ko se alkaa kouluun, mutta korkeimissa luokissa hän saapii päättää itte.

Halvaa nostaa opettaja-koulutuksen

– Kieli on tärkeä osa itenttiteetistä meän kansallisille minuriteeteille, sanoo integrasiunministeri Erik Ullenhag, joka hallituksen kautta on antanut Skolverketille tehtäväksi että kouluttaa lissää opettajia meän ruottalaisille minuriteetikielille. Tänäpäivänä minuriteeteillä on hankala saada opetusta äitinkielessä ko on iso pula äitinkielinopettajista. Tehtävän meininki on että lyhyellä tähtämällä varmistaa että löytyy opettajia, saattaa esimerkiksi olla että räk-nähään hyväksi entinen koulutus, tistansikoulutus ja osaaikakoulutus työn laijala.

– Oon tärkeätä että tukea minuriteetikielillä niin että ne pyssyy elävänä. Mutta siihen kuitenkin tarttee lissää opettajia meän-, suomen- ja saamenkielille, sanoo Erik Ullenhag.

Hasse Stenudd

Vill lyfta lärarutbildningen

– Språket är en viktig del av identiteten för våra nationella minoriteter, säger integrationsministern Etik Ullenhag, som genom regeringen gett Skolverket i uppgift att utbilda fler lärare för våra svenska minoritetsspråk. På grund av lärarbrist är det svårt att idag för minoriteterna att få utbildning på modersmål. Meningen är att på kort sikt säkerställa tillgången på lärare, det kan till exempel vara frågan om att tillgodoräkna tidigare utbildning, distansutbildning eller deltidstudier vid sidan om arbetet.

– Det är viktigt att ge minoritetsspråken stöd så att de överlever. Men till det behövs flera lärare i finska, samiska och meänkieli, säger Erik Ullenhag.

Hasse Stenudd

Jötteporin meänkieliset: – Met halvama vahvistaa ja kehittää meän itenttiteettiä

Erik Kuoksu kohtasi miehen joka hoiti kansalisten minuriteetien asioita Jötteporin kaupunkissa. Tämä mies selitti yhteisistä kokouksista joita piettiin kansalisten minuriteetien ja kaupunkin virkamiesten ja poliitikkerien kansa. Kaikki muut minuriteetit olit matkassa näissä kokouksissa mutta meänkieliset ei olheet.

– Mie sain privaattisti kuttun seuraavaan yhteisheen kokoukseen, ko mulla ei ollu ythään föreeninkiä tukena. Mutta ei kelhään ollu mithään sitä vastaan, selittää Erik Kuoksu, siitä asiasta, josta syksylä 2010 tuli meänkielisten paikalisosaston alku Jötteporissa.

Erik Kuoksu sai yhteyden toiminnanjohtajaan Maja Melhaan ja jo ensimmäisessä telefoonikeskustelussa tulhiin siihen päätökseen ette Jötteporissa sopis panna käynthiin STR-T:n paikalisosaston. Syksylä 2011 hän oli saanut yhteen joukon johonka enimäksheen kuulu hänen kirunalaisia tuttuja, jotka olit halukkaita olheen myötä paikalisosaston, ”Jötteporin meänkieliset”, interimistyyrelsissä.

Febryaarissa 2012 tämä paikalisosasto piti perustavan jäsenkokouksen kylttyyrialossa Blå Stället Angeredissä – Jötteporin piian monieetnisim-

mässä kaupunginosassa. Yksitoista osanottajaa, jonka keskiikä oli noin 30 vuotta, tulit kokoukseen ja interiimikokouksessa herätetyt kysymykset nostettiin taas pöyälle tässä kokouksessa.

– Tärkein kysymys oli itenttiteetikysymys. Keitä met oikeasthaan olema ja mistä meän oma kylttyyri koostuu? selittää Erik Kuoksu.

Itenttiteetin kehittäminen

– Met sovima siitä, ette oon tärkeä levittää tietoa meänkielistä kylttyyristä, kielestä ja paikallisen arkielämän itenttiteetistä ja ette met itte saisima tukea ymmärtämähään, vahvistamaan ja kehittämähään ommaa itenttiteettiä. Met olima paikalisosastossa yksimielisiä siitäki, ette oon tärkeä jatkaa kunnan ja maakäräjitten kansa aloitettua yhteistyötä.

Ekonomisesti paikalisosaston työtä mahdollistaa Läntisen Jöttanmaan järjestötuki. Sielä oli aika hyväkokonen bydjetti, mutta mihinkä sitä sopi käyttää? Yhessä jäsenkokouksessa septämperissä 2012 päätettiin, ette rahat käytethään yhteen ainoahan tapahtumhaan vuona 2012 – kylttyyriästä jissa teimana oli Toornionlaakso.

– Se piethiin sitte Backan Folkets hyysissä Jötteporin Hisingenissä nuvemperissä 2012 ja kaikki jotka osalistuit olit

Erik Kuoksu, Jötteporin Toornionlaaksolaiset.

oikein tyytyväisiä, sanoo Erik Kuoksu.

Jötteporin kunta ja Läntinen Jöttanmaa oon olhee kovin intresserattuja meänkielisten föreeninkistä ”Jötteporin Toornionlaaksolaiset”. Heän halu olla yhteistyössä oon ollu suurempi ko meänkielisten omat mahdollisuudet yhteistyöhön.

Tarpeitten definieeraaminen

– Met olema yhdessä Jötteporin kaupunkin virkamiesten kansa aloitaneet handlingsplanin

valmistamista, joita oon tehty toisille minuriteetille. Met olema freistanheet päätelä mitä erilaisia tarpeita Jötteporin meänkielistillä oon, sanoo Erik Kuoksu, ja nostaa framile niitä kysymyksiä, joita justhiins nyt oon työn alla.

Oon heränyt kysymys siitä, mitä kunta saattais tehä meänkielen säilyttämisen ja revitaliseerinkin puolesta ja kunka äitinkielinopetuksen ja kielituen tarpeita saatethaishiin täyttää. Toinen tärkeä kysymys oon kunka moni

kunnan viranomasta, ensiksiki vanhusten hoiossa puhuu eli ymmärtää meänkieltä.

Omat äänet kuluviin

– Kielestä huolimatta oon tärkein päämäärä minuriteetin nostaminen näkyviin yhteistoimessa kunnan kansa. Met olema miettinheet sitä paljon, mikä ansvaari julkisilla virastoilla oon minuriteetin näkyville nostamisessa ja kunka julkinen mailma saattais antaa meile tukea meän omassa työssä niin ette saattaisimma itte saa meän äänet kuulumhaan, sanoo Erik Kuoksu ja mainittee, ette tietämättömyys meänkielistä minuriteetistä länsirannikolla oon yhtä ko täysi.

– Toornionlaaksolaisia oon asunu täälä viimi vuosisaanvaihton aioilta asti, mutta het ei ole itte välittänheet paljastaa ommaa olemassaoloa täälä, ja niitä jotka oon selittänheet ketä he oon ja mistä het tuleva oon koheltu epäluulola, majuriteetin klassinen kohtelutapa minuriteettiä vastaan.

– Nyt jokku meistä oon kohanneet ja mie toivosin ette tämä uusi paikalisjärjestö aijan olhoon kehittyä paikaksi, missä oon lupa puhua ja esittää kysymyksiä ja ettei kätetä eli vähätelä sitä, mikä kaikista huolimatta oon meän oma itenttiteetti, sanoo Erik Kuoksu.

Hasse Stenudd

Käänös: Erling Wande

STR-T järjestää seminaarin

STR-T järjestää 7-8 päivä tesemperiä medlemsmöten ja seminaarin Korpilompolon yöfestivaalissa. Sinne

oon tarjottu eri förenkiä ja järjestöjä jotka tekkee työtä meänkielen ja meän kylttyyriin puolesta.

– Sielä puhuma ette oonko kysymyksiä mistä met saattaisimma olla yhteistyössä, miksi, kenenkä kans ja ette mitenkä, sanna Tore Hjorth, STR-T:n puhheenjohtaja.

STR-T lähätti preivin eri järjestöille missä kysymys oli että onko halua ja kykyä yhteistyöhön.

– Met olema saanu erithäin positiivisiä

vastauksia. Muun muassa Tornedalsrådet, Meänmaa ja eri kveenijärjestöt oon vastanu ja sanonu että net tullee. Tämä saattaa olla ensimmäinen askel ette opia tunheen toisia ja että met järjestöinä saattama kunnioittaa toisten työtä, sanoo Tore Hjorth.

STR-T pittää 7/12, lauantaina, medlemsmöten ja pyhänä, 8/12, seminaarin. Linnea Nylund on matkassa järjestämässä Yöfestivaalin prokrammia.

– Kaikila oon mahdollisuus ottaa ossaa Yöfestivaalin ohjelmaan. Jos

ei yhteen menhoon jaksaisitua seminaariessa niin kyllä Korpilompolosta ja yöfestivaalista löytyy muutaki tekemistä, Linnea Nylund sanoo.

Nyt syksyn aikana STR-T laittaa lissää tietoja ja seminaariprukrammin omale kotisivule www.str-t.com

Hasse Stenudd

Tore Hjorth STR-T:n puhheenjohtaja.

www.minoritet.se

webbplatsen för de nationella minoriteterna

MALIN A JUNKKA
WEBBREDAKTÖR
malin.junkka@sametinget.se

